

RUTINNÍ ZDRAVOTNICKÁ STATISTIKA

VYUŽITÍ PRO HODNOCENÍ ZDRAVOTNÍHO STAVU
OBYVATELSTVA

Rutinní zdravotnická statistika

I. Zdravotnická statistika

- a) ÚZIS a NZIS**
- b) Okruhy informací ve zdravotnické statistice**
- c) Publikace**

II. Dílčí statistiky využívané ke studiu zdravotního stavu populace

- a) Demografická statistika**
- b) Statistika nemocnosti**
- c) Statistika zemřelých**

UKAZATELE ZDRAVOTNÍHO STAVU ZALOŽENÉ NA EVIDENCI ZEMŘELÝCH

- Evidence úmrtí
  - Statistika zemřelých
  - Statistika příčin smrti

VÝZNAM STATISTIKY PŘÍČIN SMRTI

- **Charakter úmrtnosti obyvatelstva a jeho změny**
- **Regionální rozdíly a jejich důvody**
- **Trendy vybraných aspektů zdravotního stavu (např. kojenecká, novorozenecká a mateřská úmrtnost, výskyt infekčních onemocnění, úrazů a sebevražd)**

VÝZNAM STATISTIKY PŘÍČIN SMRTI

- **Studium rizikových faktorů**
- **Priority výzkumu**
- **Zajištění a rozvoj zdravotní péče**
- **Preventivní a skriningové programy**
- **Programy podpory zdraví**

DŮLEŽITÉ PŘEDPOKLADY

- **Dobrá klasifikace příčin smrti a její vhodné využívání**
- **Správné vyplnění LPM**
- **Bezchybné kódování**
- **Dobré zpracování dat a publikace**
- **Adekvátní interpretace**
- **Vyvození důsledků v oblasti péče o zdraví**

STATISTIKA ZEMŘELÝCH

- **ÚMRTNOST** (mortalita) jako indikátor zdraví
- **List o prohlídce zemřelého**

STATISTIKA ZEMŘELÝCH

Přednosti

- úmrtí je neopakovatelné, snadno rozpoznatelné
- lze přesně časově určit
- lze měřit p-st výskytu úmrtí v populaci
- statistickou jednotkou je osoba
- dlouhodobé časové řady
- mezinárodní srovnání
- upřesnění příčiny smrti pitvou (stále méně)

Zápory

- pouze nemoci vedoucí ke smrti
- informace o lidech, kteří nepatří do živé populace
- neznámá spolehlivost (*neznámá míra přesnosti „odhadu“ příčiny smrti, neznámá chybovost při vyplňování a kódování*)

Ukazatele zdravotního stavu založené na evidenci úmrtí

- Hrubá míra úmrtnosti
- Standardizovaná úmrtnost
- Specifická úmrtnost
- Kojenecká úmrtnost
- Střední délka života
- Smrtnost

1. Hrubá míra úmrtnosti

$$\frac{\text{počet zemřelých}}{\text{střední stav obyv.}} \times 1000$$

2. Standardizovaná úmrtnost

- **Přepočítaná hodnota hrubé úmrtnosti**
- **Srovnávání úmrtností v populacích s rozdílnou věkovou strukturou**

3. Specifická úmrtnost

$$\frac{\text{počet zemřelých ve věku } x}{\text{střední stav obyv. ve věku } x} \times 1000$$

- za **x** se dosazuje buď konkrétní věk (20 let) nebo věková skupina (20-25 let).

4. Kojenecká úmrtnost

$$\frac{\text{počet zemřelých do 1 roku}}{\text{počet živě narozených}} \times 1000$$

- Ukazatel zdravotního stavu i socioekon. poměrů
- Další ukazatele úmrtnosti kolem porodu:
  - poporodní (do 3 dnů)
  - časná (do 7 dnů)
  - novorozenecká (do 27 dnů)
  - ponovorozenecká (od 28 dnů do 1 roku)
  - perinatální (mrtvě narození + časná úmrtnost)

5. Střední délka života e_x

- ukazatel úmrtnostních tabulek
- průměrný počet roků, které má naději prožít osoba právě x -letá

6. Smrtnost

$$\frac{\text{počet úmrtí na určitou nemoc}}{\text{výchozí počet nemocných na tutéž nemoc}} \times 1000$$

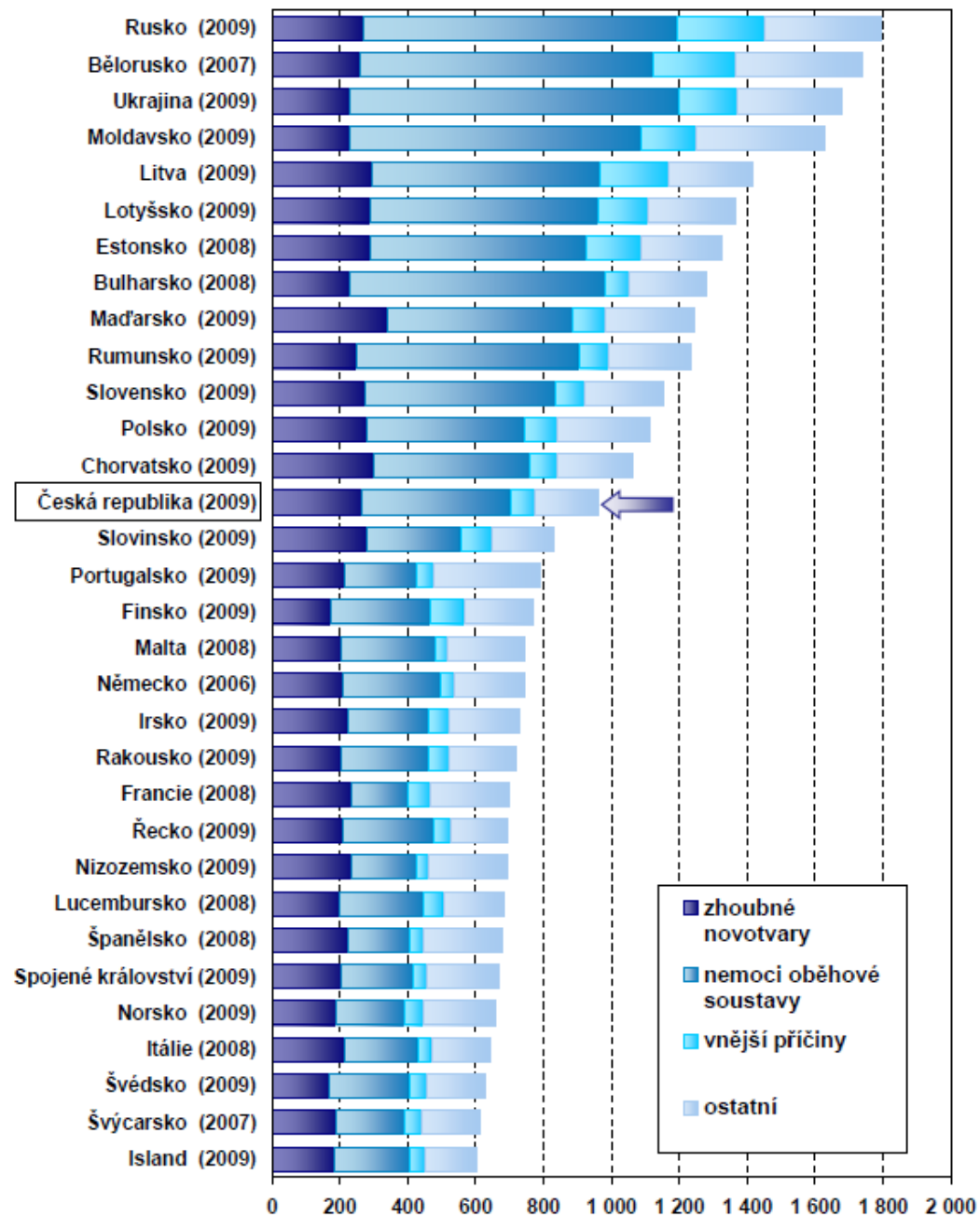
- posuzování klinické závažnosti nemoci nebo úspěšnosti léčby
- smrtnost a úmrtnost určité nemoci
  - Např. tetanus má vysokou smrtnost, ale nízkou úmrtnost, u IM je to naopak.

STATISTIKA PŘÍČIN SMRTI

- **Struktura zemřelých podle příčin smrti**
  - Klasifikace příčin smrti podle MKN
  - Podle pohlaví a věku
- **Srovnávání**
  - Standardizace úmrtnosti podle příčin smrti
  - Neznámá přesnost

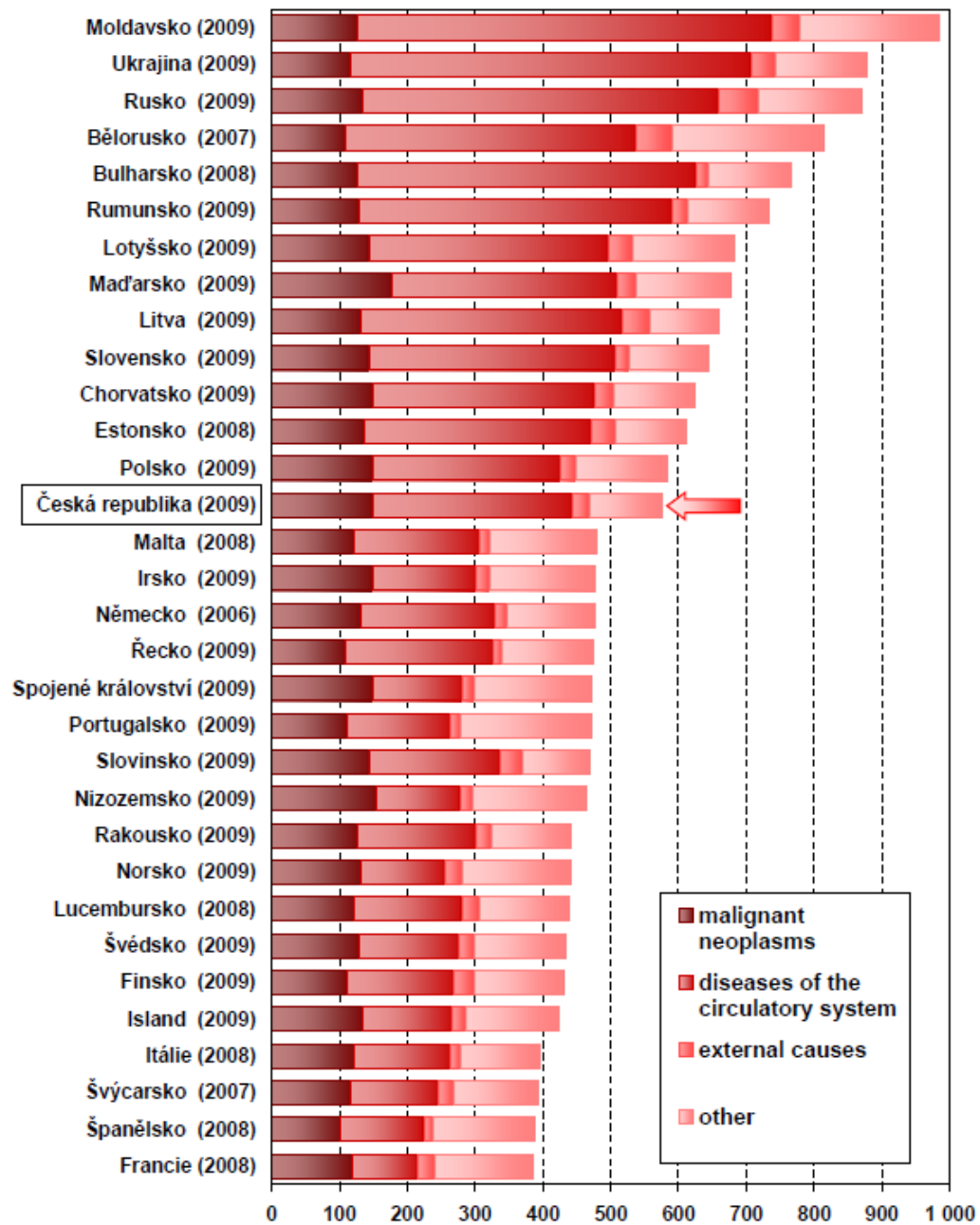

Standardizovaná úmrtnost - muži
Standardized mortality rate - males

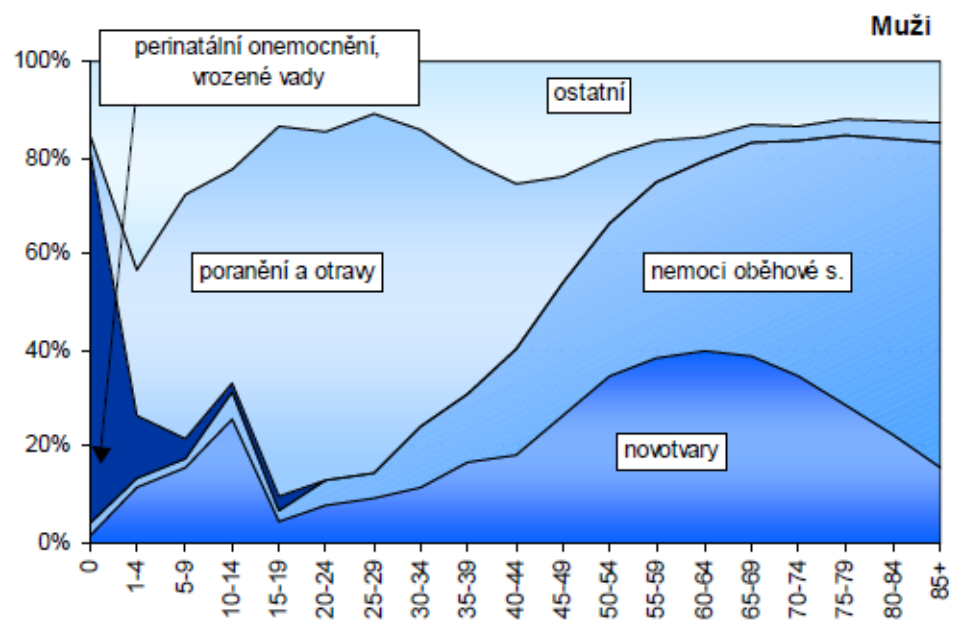
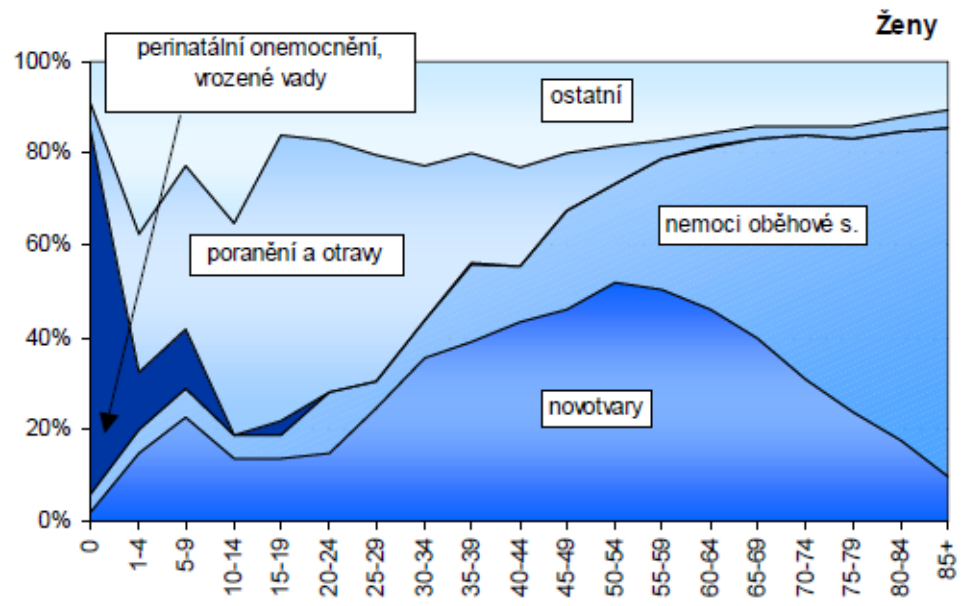
Standardizovaná úmrtnost - ženy

Standardized mortality rate - females

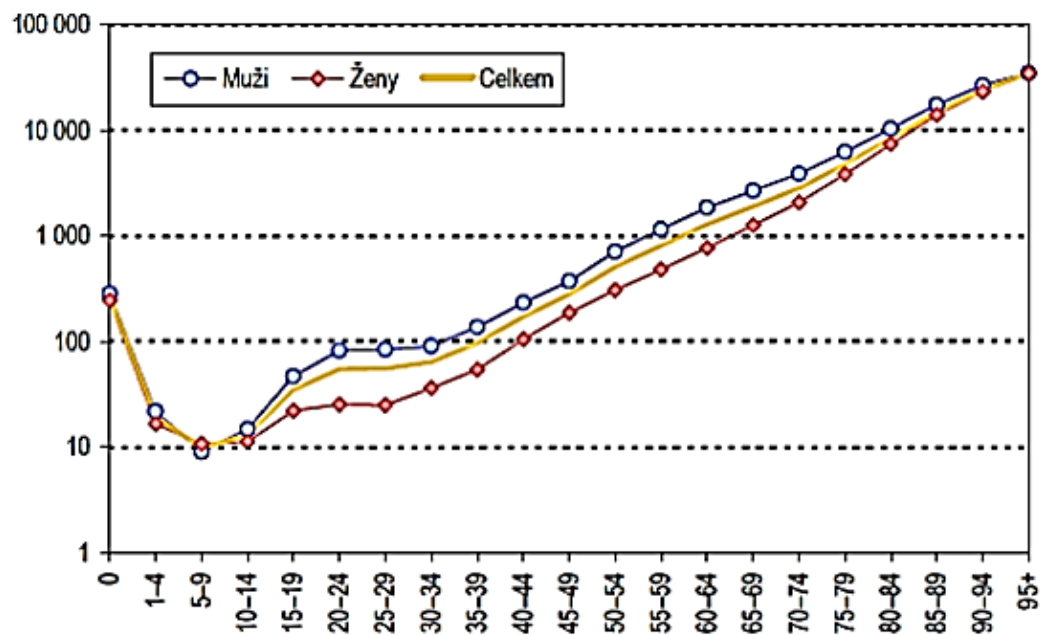
Úkol ve skupinách

Práce s publikacemi, výpočet a interpretace ukazatelů zdravotního stavu založené na evidenci nemocí, úmrtí a příčin smrti.

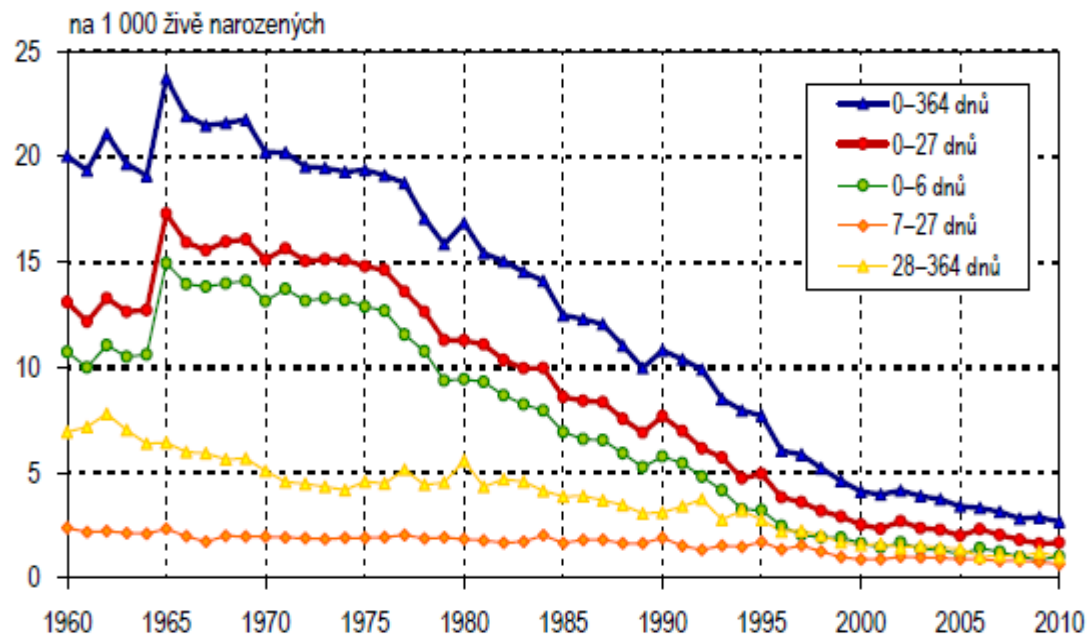

Zemřelí 2010

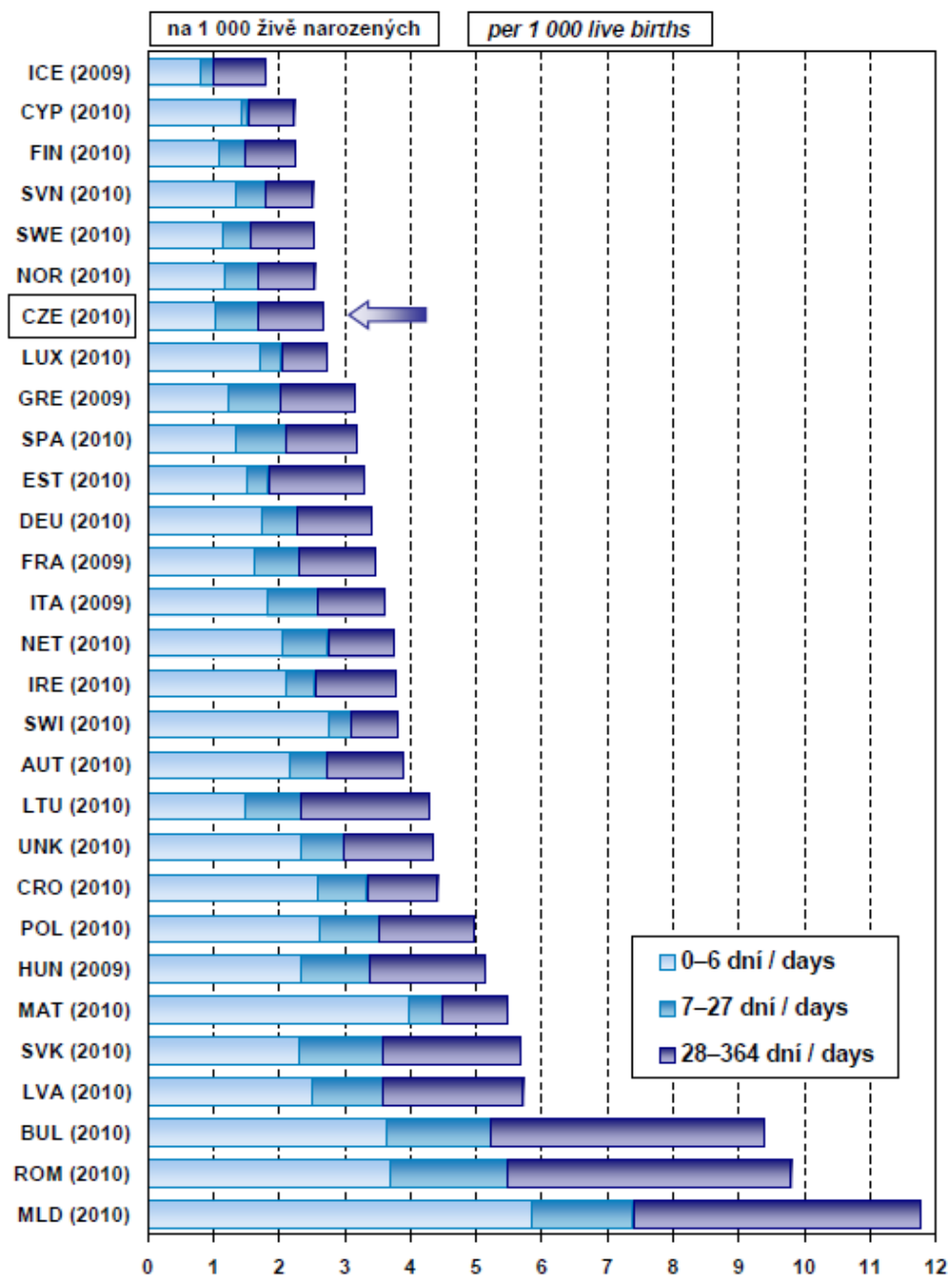
4. Úmrtnost podle pohlaví a věkových skupin (na 100 000 osob)

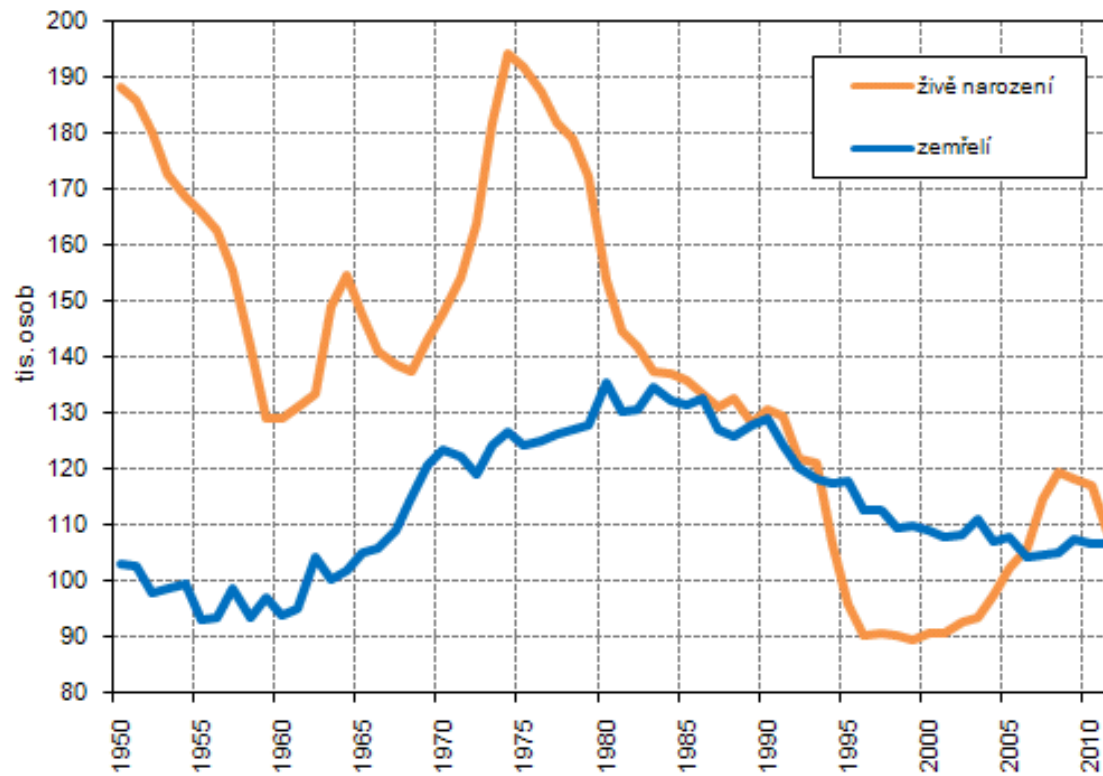
5. Vývoj úmrtnosti dětí ve věku do 1 roku

Úmrtnost kojenců podle věku ve dnech
Infant mortality rate by age in days

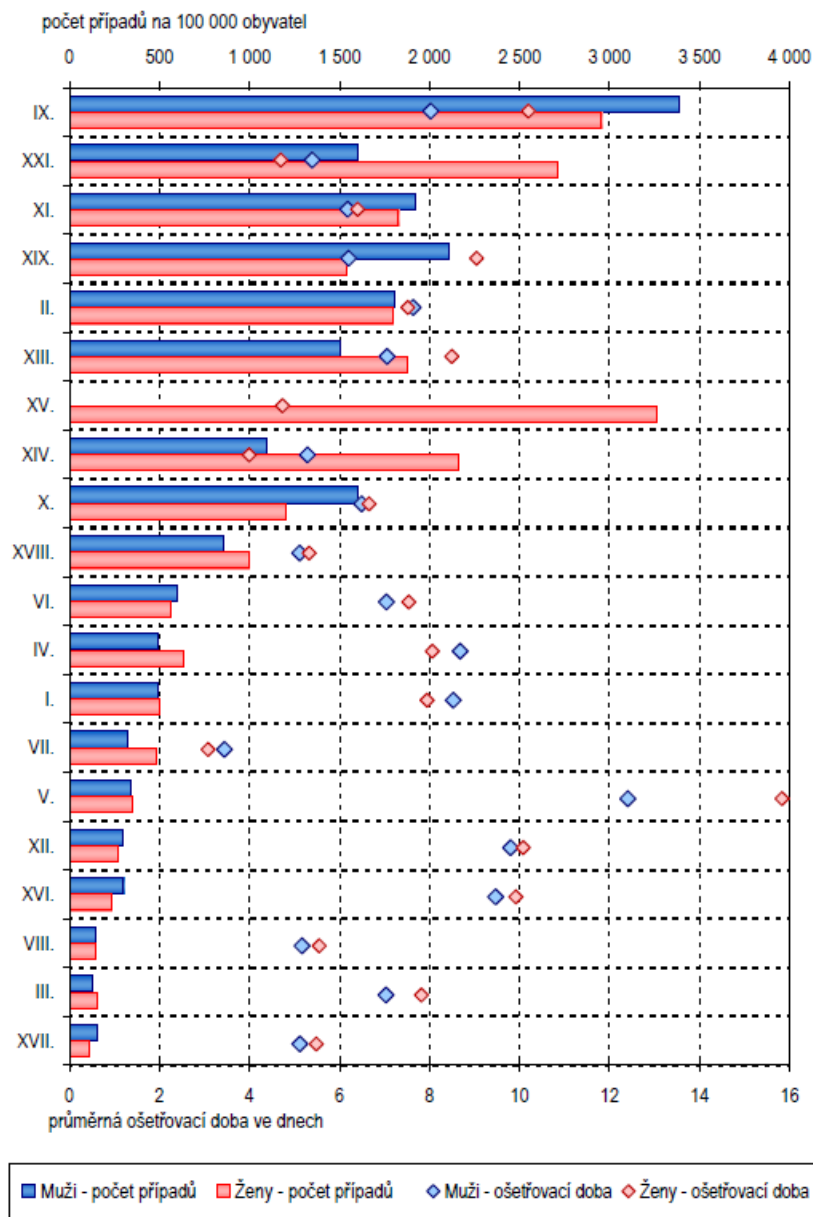

Narození a zemřelí v letech 1950-2011

1.3 Pořadí kapitol MKN-10 dle četnosti případů hospitalizace a průměrná ošetrovací doba

1.2 Hospitalizovanost a průměrná ošetřovací doba podle věkových skupin

